

de to Idealer; Statskvinden og Møderen.

»Kvinderne føder Børn... og Kvinderne skulde helst blive ved at føde Børn. — Dette er Kærnen i Spørgsmaalet.

Dette er Forfatterens egne Ord. De viser os det Billede, der svarer til *hans* Forestilling om Kvinderne. Nu kan enhver dømme, om det ogsaa stemmer med det Billede, han har dannet sig efter sin Erfaring. Den, der skriver disse Linjer er kommet til det Udslag, at Forf. rimeligvis ikke har tegnet efter Naturen, men sparet sig Ulejligheden ved at konstruere Begrebet Kvinderne, som det hedder »Aus seinem inneren Bewusstsein«. Gør man det, gaar det som med en matematisk Opgave eller lignende Slutningsrække, hvor man selv sætter Præmisserne. Konklusionerne gaar deres sikre Gang; men man faar ikke andet ud end det, der ligger i de valgte Forudsætninger. Er disse urigtige, bliver Resultatet det ogsaa.

Efter Forf.s Skildring har Kvinden en enkelt Bestemmelse, der er bindende for hende: Naturen har givet hende en bestemt Funktion. Den skal hun passe som »sin Løbebane«. Dette passer ret godt paa en ved menneskelig Kunst og Snille dannet Organisme, saasom en Udrugningsmaskine, der vel kan udføre en Række Arbejder, men de hører alle til samme Klasse. Det passer derimod ikke paa et Fornuftvæsen; og der er ingen Tvivl om, at Kvinderne er Fornuftvæsener med videregaaende Bestemmelse end den at bringe Embryon til fuld Udvikling. Men denne ene Bestemmelse er for Forf. »Kærnen i Sagen«; den er den afgørende. Fra den drager Hr. H. N. sine Følgeslutninger, der ender i Samfundets Undergang, ja man kan vel sige, hele Slægtens Undergang, naar alle Kvinderne har forladt »Idealet Moder«, alle er blevne »Statskvinder« og af den Grund ikke mere føder Børn.

Det var jo trist nok. Men heldigvis kan Resultatet ikke være andet end urigtigt, da Forudsætningen er det. Den ærede Forf. har, for at bruge hans eget Udtryk povet »Fremskridtet fra to Øjne til et«. Han har set paa Kvinden med

et Øje og derved kun faaet den ene Side af hendes Væsen frem. Saaledes set staar hun netop i »en falsk Livsbelysning«. Det Billede den viser »er ikke Sandhed og kan aldrig blive det«. Sandheden er den: Hun kan virke efter sine øvrige Evners Bestemmelse og faa Børn endda. Samfundet er reddet.

I Sammenligningen mellem Mændene og Kvinderne har Forf. ikke været heldigere end i Bestemmelsen af Kvindernes Natur. Det er som om to Stemmer skiftende taler til ham.

»Nogle Kvinder er bedre begavede end mange Mænd«, siger den første Stemme.

»De (Kvinderne) er ikke underlegne og vil ikke blive betragtede som underlegne, uden naar de selv maaler sig med Mændene«, siger den anden Stemme.

Mere poetisk end logisk tager den første Stemme atter Ordet:

»Selv den ubetydeligste Kvinde har Lejlighed til at opleve noget stort i sit Liv: Død (!) og Genopstandelse (!!). Lidelser og Sødme (?) som Mænd maatte søge Martyriet for at finde Mage til. Er det ikke her, Grunden skal søges til, at man træffer saa langt flere helstøbte Kvinder end Mænd?«

Man skulde synes, at disse to Stemmer var saa temmelig i Strid med hinanden, og kun havde det tilfælles, at ingen af dem talte ganske rigtig. Forfatteren derimod mener, for at tale med Holberg, at de har Mari' Ret begge to, det kommer kun an paa, hvilken Maalestok, man bruger. »De (Kvinderne) har deres egen Maalestok«, siger Forf. idet han atter holder »Kærnen i Sagen« frem for os: »De føder Børn«. Med denne Maalestok kan man altsaa maale baade »Død og Genopstandelse« her paa Jorden. En saadan kan man ganske vist ikke anvende paa Mænd i levende Live; men den skal jo ogsaa kun gælde for Hr. H. N.s tænkte Begreb »Kvinderne«.

Den ærede Forf. mener, at naar lige stærke og sunde Forældre »faar fire Børn, vil dette ikke i nogen Henseende hæmme Manden personlig«. Maaske i legemlig Henseende, og endda maa Paastanden staa for Forf.s egen

Regning. Saa meget er uomtvisteligt, at spørger man Familjefædre, om de »ikke i nogen Henseende er hæmmet personlig« af Familieforsørgelsen, vil Svaret i det langt overvejende Antal Tilfælde være: Jo, det kan De være overbevist om. Næsten al min Tid og alt mit Arbejde maa jeg sætte ind paa Udkommet. Saa længe Børnene var smaa gik det lettere. Men naar Hustruens travle Tid med Børnene er forbi, begynder Mandens først for Alvor, og den varer omtrent til de kan sørge helt for sig selv. Om virksom Del i det offentlige Liv kan der for saadanne Familieforsørgere ikke være Tale uden i ganske særlige Tilfælde. Det er hvad Erfaringen lærer. Den ærede Forf. kan jo prøve den, hvis han tvivler. Den bekræfter ikke, at Fædrenes Arbejde er uberørt af Familiens Størrelse, endnu mindre, at Kraften og Lysten til Virksomhed, der ikke fremmer Familiens Forsørgelse, skulde vokse med Familie-medlemmernes Antal.

Vi kommer nu til det tredje Synspunkt: Mændenes Syn paa Kravet om almindelig Valgret for Kvinder. Tanken om den, mener Forf., »vil frastøde de fleste med en vis udpræget Duft af Usandhed«. Dette kunde være rigtig nok for godt en Menneskealder siden, men det er vel næppe den Tid, Forf. tænker paa. Kvindesagens Udvikling siden den Tid giver et andet Syn paa Mændenes Mening om Tingen. Nu til Dags er vistnok de fleste oplyste Mænds Standpunkt det samme som »København«s Redaktions i denne Sag og det stemmer, som den ærede Forf. vil have lagt Mærke til, ikke med hans.

Ogsaa paa dette tredje Punkt brister Forudsætningen for Forf.

Det var meget ønskeligt om ærede »virkelige politiske Tænkere«, der mener at have født en genial Tanke, vilde prøve den paa deres — eller i Mangel heraf paa andres — Erfaring, inden de ikklædte den Formen af Profeti og Formaning for deres Samtid. De vilde derved gavne deres Samtid mere end ved at lade den »svælge« den nøgtern.

Indlæget »Moder eller Vælger« lider kun af den Skavank helt igennem, at Præmisserne er i Strid med Erfa-